

VNG Gelderland Jaarverslag 2020

Wat willen we?

VNG Gelderland is voor de Gelderse gemeenten en samenwerkingsverbanden een netwerkorganisatie gericht op uitwisseling van kennis, bevordering van een goede positie voor gemeenten in allerlei overleg, versterking van de kwaliteit van het Gelders openbaar bestuur, stimulering van overleg over nieuwe en over belangrijke thema's die gemeenten raken en zorgen voor formeel en informeel gesprek tussen gemeentebestuurders.

Dat is een heel lijstje en daarbij is fysiek contact heel belangrijk. Toen eind januari tijdens het overleg met een afvaardiging van college en raad van Elburg de vraag werd gesteld of de Gelderland Academie niet meer digitaal zou kunnen werken, gaf VNG Gelderland aan dat de GA juist naar de gemeenten toe komt en dat in het samen deelnemen van bestuurders een meerwaarde zit vanwege de onderlinge contacten. Inmiddels weten we door corona dat er heel veel mogelijk is via digitale middelen. Maar we weten ook dat fysiek contact heel belangrijk is en node gemist wordt.

Corona heeft stevige impact gehad op het werk van VNG Gelderland. De ALV (Algemene Ledenvergadering) in Buren werd afgelast, via de mail werden besluiten genomen over begroting, rekening en benoemingen. In een eerste fysieke ALV kunnen die bekrachtigd worden.

Invloed was er uiteraard op de taken die VNG Gelderland uitvoert. Het ondersteunen van gemeenten in de aanpak van de stikstofproblematiek via een bestuurlijk en een ambtelijk overleg werd deels fysiek, deels digitaal gehouden. En zeker wanneer er indringende overleggen zijn is digitaal overleg een mager surrogaat van fysiek. Tegelijk weten we dat veel wel digitaal kan. In de zomerluwte van het virus kon er op 1,5 meter weer fysiek vergaderd worden. Er werd zelfs in grote aantallen naar Den Haag gegaan om het prangende probleem van de gemeentefinanciën, de taken in het sociaal domein en het bestuurlijk perspectief voor gemeenten te bepleiten. Een pittig jaar voor alle inwoners, voor gemeenten en voor samenwerkingsverbanden en ook voor VNG Gelderland.

Belangrijke partners voor onze provinciale VNG zijn VNG Nederland en de provincie Gelderland. De halfjaarlijkse voorzittersoverleggen met de provinciale afdelingen moesten noodgedwongen digitaal worden gehouden en een overleg van afvaardigingen van GS en VNG Gelderland werd eveneens digitaal georganiseerd.

Wat doen we?

VNG Gelderland richt zich op taken die zoveel mogelijk Gelderse gemeenten betreffen. Niet om de taak over te nemen maar om te bevorderen dat gemeenten in de goede positie komen. Loopt het goed? Dan trekt VNG Gelderland zich terug.

Een mooi voorbeeld is de aanpak van **stikstof**. In 2019 heeft VNG Gelderland het initiatief genomen om een aanzet voor de aanpak te bevorderen met enkele VNG-commissieleden en de gedeputeerde. Dat heeft geleid tot een breed Gelders bestuurlijk overleg met provincie, waterschappen en gemeenten, gefaciliteerd door VNG Gelderland. Een paar keer is in het bestuurlijk overleg gevraagd of VNG Gelderland er nog bij moest zijn, de keuze was: blijf de vergadering leiden, blijf de bijeenkomsten faciliteren en koppel dit met een ambtelijk vooroverleg. Dan gaat het om kennis delen, elkaar informeren en opiniëren en waar nodig stimuleren en verbinden.

Waar gaat het dan over? Bijpraten op alle ontwikkelingen die er landelijk en provinciaal spelen, onderling afstemmen hoe de diverse gebieden erin zitten en met elkaar te kijken naar de inzet van Gelderland en van de gebieden. Daarbij worden zeker ook onderling kritische noten gekraakt, er moet in een complex probleem een weg gezocht worden. De deelnemers zijn voor hun gebied linking pin met de andere bestuurders. Trekker is ons bestuurslid Hoytink, die tevens aan de provinciale regiegroep deelneemt en aan het landelijk ambassadeursnetwerk voor stikstof.

Een tweede belangrijk onderwerp afgelopen jaar was de '**toekomst van het openbaar bestuur**'. Op basis van een kamerbrief (Thorbeckebrief) van minister Ollongren wilde BZK een rondje door het land maken om input op te halen. Gelderland is groot en heeft veel gemeenten. In nauwe samenwerking met de provincie is tussen twee coronapieken door een drietal bijkomsten belegd om inbreng op te halen. Daardoor kon een behoorlijk aantal bestuurders deel nemen aan de gesprekken. waarna een -digitaal- overleg met BZK en deelnemers uit provincie, waterschappen en gemeenten een afrondend gesprek hield met BZK. Dat leverde veel ideeën en ideetjes op om -liefst met BZK- verder aan te werken. Een mooi proces in eendrachtige samenwerking met provincie Gelderland. Trekker is ons bestuurslid Derks.

In het laatste deel van 2020 kwam de toekomst van de **Gelderse Veren** op tafel. Provincie Gelderland en VNG Gelderland zijn eigenaren van een Verenfonds dat exploitatieondersteuning geeft aan veren. Die pot marcheert op de bodem af. Bovendien wil de provincie naar een andere systematiek toe. In overleg met de gemeentelijke bestuursleden in de stichting wordt gewerkt aan een koers naar de toekomst, waar in de vervolgfase de Gelderse oevergemeenten bij betrokken worden. Een klus die ver in 2021 aandacht zal vragen. Trekker is ons bestuurslid Van der Meijs.

De herijking van het gemeentefonds en de **financiële positie van gemeenten**, mede als gevolg van de kosten in het sociaal domein, is een grote zorg. VNG Gelderland stemt dat geregeld af met provincie Gelderland en vooral de landelijke VNG is er mee bezig. Waar nodig ondersteunen we dat met acties (wethoudersoploop bij de Kamerbehandeling in juli) of met een brief aan de minister die ook naar de Kamerfracties gaat. Daarbij is er ook zorg over de positie van gemeenten als eerste overheid. Wanneer je alleen maar gaten stopt en voorzieningen sluit, kom je aan je rol in de ontwikkeling van de lokale samenleving niet meer toe. Samen met de provincie is er voor de **wethouders Financiën** een bijeenkomst geweest waar men in kleine setting (op 1,5 meter) met elkaar kon delen hoe men erin zit en ook wat er lokaal in colleges en in de samenleving speelt. Een belangrijk thema in de aanloop naar de komst van een nieuw kabinet. Trekkers zijn voorzitter Verhulst en secretaris/penningmeester Arissen.

Het gaat ook om kleinere dingen.

VNG Gelderland draagt bestuurders voor die het gemeentelijk belang op specifieke terreinen moeten versterken. Zo is er een commissie **Faunabeheer** waar de Puttense burgemeester Lambooy een rol in heeft. Aan een onderzoek naar de wildstand heeft VNG Gelderland bijgedragen. Met de komst van de wolf en inmiddels **wolven in Gelderland** vraagt dat om aandacht van de overheid. Vanuit de gemeenten is oud-burgemeester Van der Hoeven lid van de provinciale Gelderse Wolvencommissie. Bij het zoeken naar inbreng van de gemeentelijke achterban verleent VNG Gelderland hand- en span diensten. En inmiddels is Van der Hoeven vanuit VNG Gelderland ook vertegenwoordiger in de onlangs opgerichte landelijke wolvencommissie. Een drietal gemeentelijke bestuurders participeert in de provinciale adviesraad **PRO**.

Veel gemeenten zijn **aandeelhouder van Alliander en Vitens**. Daar komen grote investeringen aan voor Vitens als gevolg van klimaatveranderingen met droogte en waterovervloed. Zij houden het tarief laag, maar dat houdt je zo niet vol. Voor Alliander gaat dat ook spelen. Met Vewin is contact gelegd door VNG Gelderland om te bezien of steun vanuit Gelderland zinvol en nodig is. We zijn daarvoor beschikbaar wanneer dat een zinvolle bijdrage kan zijn.

Met de opstellers van **Agenda Oost** is overleg gevoerd over een extra rondje inbreng van gemeenten. Daartoe is een brief gestuurd aan de gemeenten.

Onze mensen naar Den Haag

Heel veel speelt zich af op het Haagse niveau. Onze belangrijkste vertegenwoordiger is de landelijke VNG. Met de bestuurlijke koepels van provincies (IPO) en waterschappen (UvW) is de VNG een belangrijke speler richting het rijk. Daar willen we als Gelderland goed bij zijn in het VNG bestuur en in de commissies die de inhoud voorbereiden en vaak ook overleggen met departementen. VNG Gelderland wil in het bestuur en in elke commissie met drie leden vertegenwoordigd zijn.

In het bestuur van de (landelijke) VNG is Gelderland vertegenwoordigd door de heer Bruls, burgemeester van Nijmegen. De heer Bruls is vicevoorzitter van het **bestuur van de VNG**. Gedurende meerdere jaren is gewerkt aan een vergroting van de Gelderse afvaardiging in het VNG-bestuur. Door de benoeming van burgemeester Heerts van Apeldoorn als voorzitter van het College van Arbeidszaken en wethouder Tiemens van Nijmegen als voorzitter van de commissie RWM zijn daar twee bestuursleden bijgekomen.

In de meeste **commissies van de VNG** zijn drie Geldersen vertegenwoordigd. In een enkele commissie zitten twee leden, die commissies krijgen extra aandacht bij vacatures. VNG Gelderland heeft een adviserende rol in benoemingstrajecten.

VNG-commissieleden hebben een scharnierfunctie. Enerzijds nemen ze deel aan de voorbereiding van de insteek van de VNG richting het kabinet en anderen, anderzijds hebben ze een rol richting de Gelderse achterban. Met de commissieleden wordt gewerkt naar een betere inbedding in een netwerkje van Gelderse bestuurders en bij belangrijke onderwerpen met bij voorbeeld een bestuurlijke oloop.

Ambtelijk vindt vanuit ons bureau samen met de andere provinciale afdelingen overleg plaats met de commissiesecretarissen. Wanneer er belangrijke onderwerpen aan komen kan daarvoor samen met de Gelderse commissieleden een bestuurlijk overleg worden georganiseerd. Zo'n onderwerp is bijvoorbeeld de herijking van het gemeentefonds. Naast de brieven die VNG Gelderland stuurde richting ministeries van Financiën en Sociale zaken, werden bijeenkomsten belegd om hierover te informeren en opiniëren. Helaas moesten beide geplande bijeenkomst in maart worden afgeblazen, gelukkig werd ook de herverdeling aangehouden. Zo'n onderwerp wordt vanuit gemeenten en ook vanuit VNG Gelderland nauwlettend gevolgd om waar nodig bestuurlijk Gelders overleg te bevorderen. Via de site van VNG Gelderland (www.vnggelderland.nl) krijgen de bestuurs- en commissieleden platform om zich te presenteren en ontwikkelingen te delen.

Wie doen er mee

Het aantal Gelderse gemeenten is per 2020 51. Alle 51 gemeenten zijn lid van de vereniging. Daarnaast zijn vier samenwerkingsverbanden lid, te weten: Regio Food Valley, Regio Achterhoek, Regio Rivierenland en Cleantech Regio.

Bestuurssamenstelling

Het bestuur van VNG Gelderland bestaat uit een mix van bestuurlijke disciplines: burgemeesters, wethouders, raadsleden, een gemeentesecretaris, een griffier en een regiosecretaris.

Per 1-1-2021 bestaat het bestuur uit de volgende personen:

- De heer Verhulst , burgemeester van Ede (voorzitter)
- Mevrouw Hoytink-Roubos, burgemeester van Overbetuwe (vicevoorzitter)
- De heer Arissen, gemeentesecretaris te West Maas en Waal (secretaris/penningmeester)
- Mevrouw Van der Meijs, burgemeester van Doesburg

- De heer Derks, wethouder van Wijchen
- Mevrouw Frank, wethouder van Oost-Gelre (te benoemen door ALV 2021 in de vacature ontstaan door het vertrek van wethouder Van den Berg van Nunspeet)
- Mevrouw Van der Kamp, griffier van Overbetuwe
- Mevrouw Van den Wildenberg, raadslid Barneveld
- De heer De Vries, raadslid Epe
- De heer Van den Berg, secretaris van regio Arnhem – Nijmegen

Er is na het vertrek van bestuurslid Baars (Ermelo) een vacature die voor de ALV 2021 van een voordracht zal worden voorzien. In de samenstelling van het bestuur wordt gestreefd naar geografische en politieke spreiding, naar verdeling over de verschillende functies en in de verhouding man/vrouw.

Vergaderingen van het bestuur

Het bestuur heeft in 2020 een vijftal keren vergaderd. Drie keer fysiek en twee keer digitaal. In januari en september in Elburg en Overbetuwe, in juni in Ede (zonder overleg met de gemeente) en in maart en november digitaal.

De bestuursvergaderingen vinden normaal gesproken wisselend plaats bij een Gelderse gemeente. Na de vergadering wordt in een werklunch met (een afvaardiging van) college en raad gesproken over zaken die lokaal spelen en waarin VNG Gelderland wellicht een rol kan pakken. In 2020 is dat dus alleen in januari en september gerealiseerd in Elburg en in Overbetuwe.

In de bestuursvergaderingen komen de volgende zaken aan de orde:

- De reguliere bestuurlijke zaken, voortgang op onderwerpen waarin VNG Gelderland participeert, onderwerpen die spelen in samenwerking met de provincie Gelderland of met de landelijke VNG, voorbereiding ALV en huishoudelijke zaken en wat zich verder aandient.
- Het tweede deel van de vergadering is een thema (soms met externen) zoals ondermijning, samenwerking met de landelijke VNG, problematiek van de gemeentelijke financiën mede door taken in het sociaal domein en de herziening financiële verhouding.
- Het derde deel is de werklunch met een afvaardiging van college en raad van de gastgemeente.

Gelderland Academie

In samenwerking met de provincie Gelderland is in 2016 de Gelderland Academie opgericht. De Gelderland Academie heeft als doel kennis en informatie te delen met bestuurders, raadsleden en ambtenaren van de Gelderse gemeenten en statenleden van provincie Gelderland en ontmoetingen te faciliteren.

Het aanbod van de Gelderland Academie komt in nauwe samenwerking met de vraag uit gemeenten of de regio tot stand en vertoont een stevige stijging in bijeenkomsten. De geraamde vraag van 20 bijeenkomsten is verdubbeld. Door corona zijn de bijeenkomsten digitaal ingevuld.

Meer over de activiteiten van de Gelderland Academie is te vinden op www.gelderlandacademie.nl.

Secretariaat

Het bestuur wordt ter zijde gestaan door de heer Bezemer als bureaumanager en mevrouw Magnée (benoemd in de bestaande secretariaatsvacature voor 0,2 fte). Mevrouw Van Os en mevrouw Dekker worden ingezet voor de Gelderland Academie (samen 1,05 fte). De bureaumanager werkt eveneens parttime in een inhuurconstructie. De beide medewerkers voor de Gelderland Academie zijn c.q. worden gehost door de gemeente Ede.

Contacten secretariaten provinciale afdelingen.

De ambtelijk secretarissen van de provinciale afdelingen kwamen in het verslagjaar in verschillende digitale sessies bijeen. Dit overleg is bedoeld om de werkwijze van de provinciale afdelingen zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen en om informatie uit te wisselen. Met de noordelijke afdelingen is een periodiek secretarissenoverleg om af te stemmen. Met Overijssel wordt voor thema's in het landelijk gebied geregeld afgestemd, beide besturen hebben het afgelopen jaar een afstemmingoverleg gehad. Daarnaast is er herhaaldelijk contact met VNG Utrecht.

Website

De website wordt doorontwikkeld als platform van informatie en om meningen te delen, zo kan terugkoppeling worden gegeven vanuit VNG-commissies en over actuele onderwerpen die in Gelderland spelen.

Afronding

Een druk en apart jaar, dat was het. Het afdelingsbestuur bedankt bij deze alle bestuurders en ambtenaren van de gemeenten die zich in het afgelopen jaar, onder meer door een vertegenwoordiging van de afdeling in commissies, stuur- en werkgroepen, besturen en dergelijke hebben ingezet voor de VNG Gelderland.